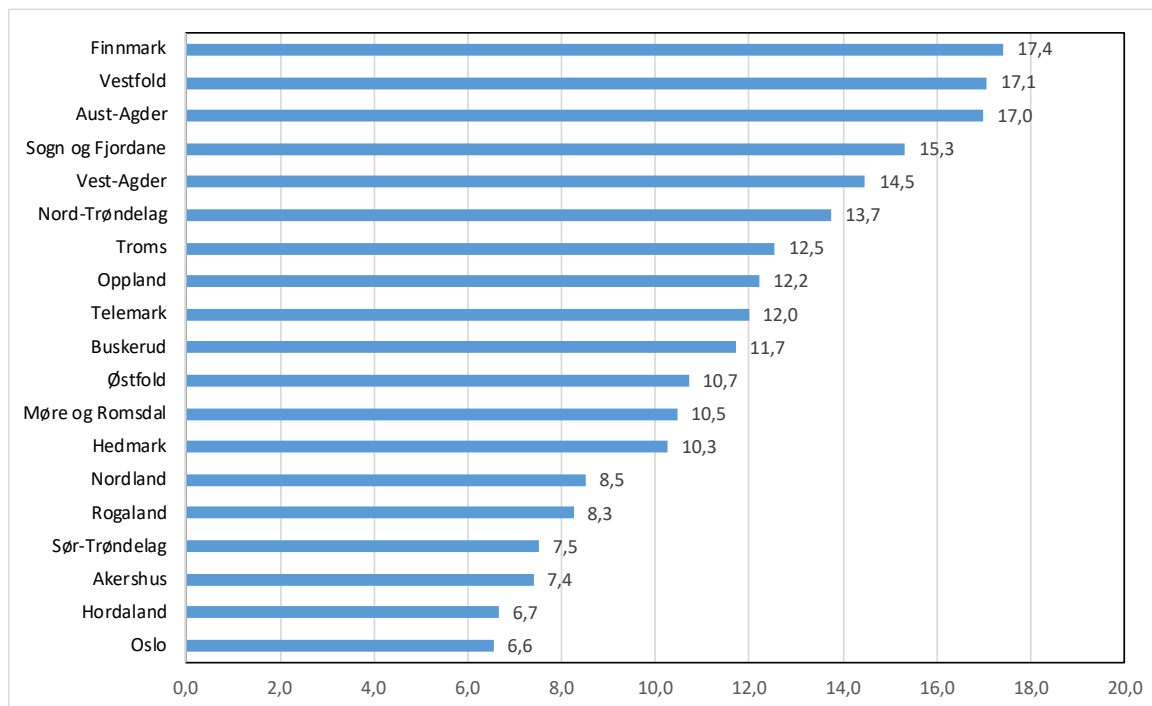


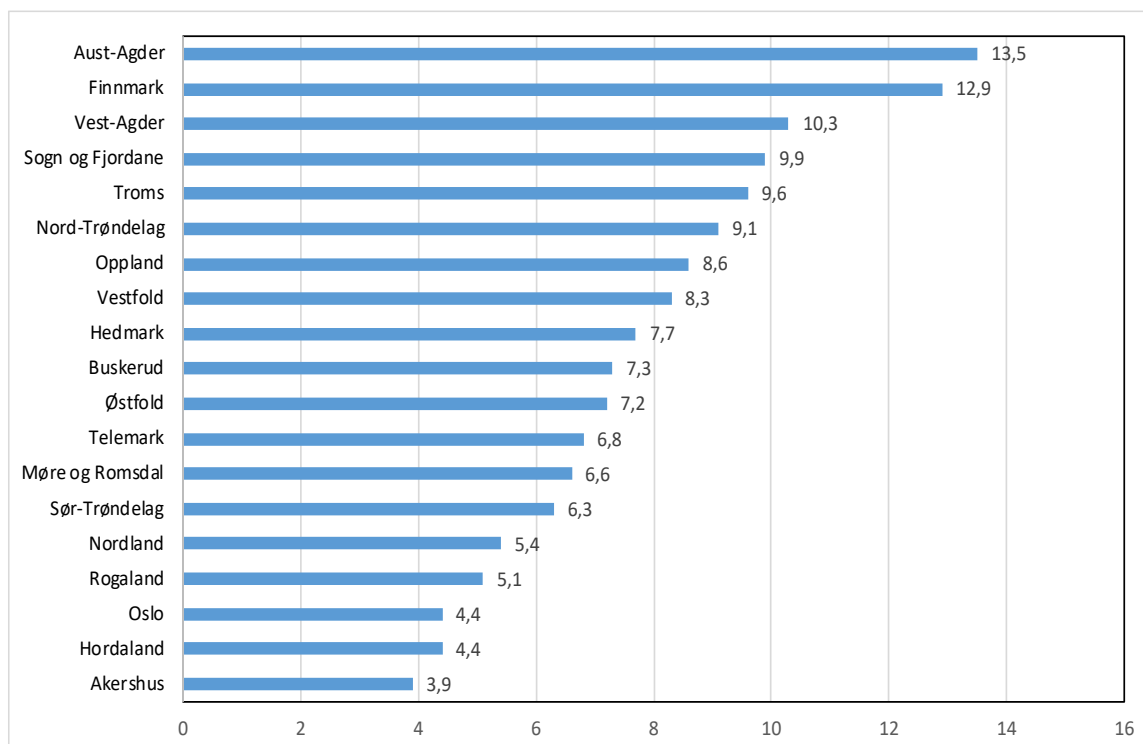
Representasjonsterskel i de enkelte fylkene ved stortingsvalg

Spørsmålet om hvor stor minsteandel av stemmene som må til for å vinne stortingsmandat kan beregnes både teoretisk og empirisk. Figur 1 viser et gjennomsnitt for valgene i perioden 1953-2017. Vær oppmerksom på at antallet mandater i fylket kan variere over tid. Figur 2 viser oppslutningen om det minste partiet som har vunnet parti i den samme perioden. Beregningene gjelder bare distriktsmandater.

Figur 1. Minste parti som fikk mandat – gjennomsnitt 1953-2021

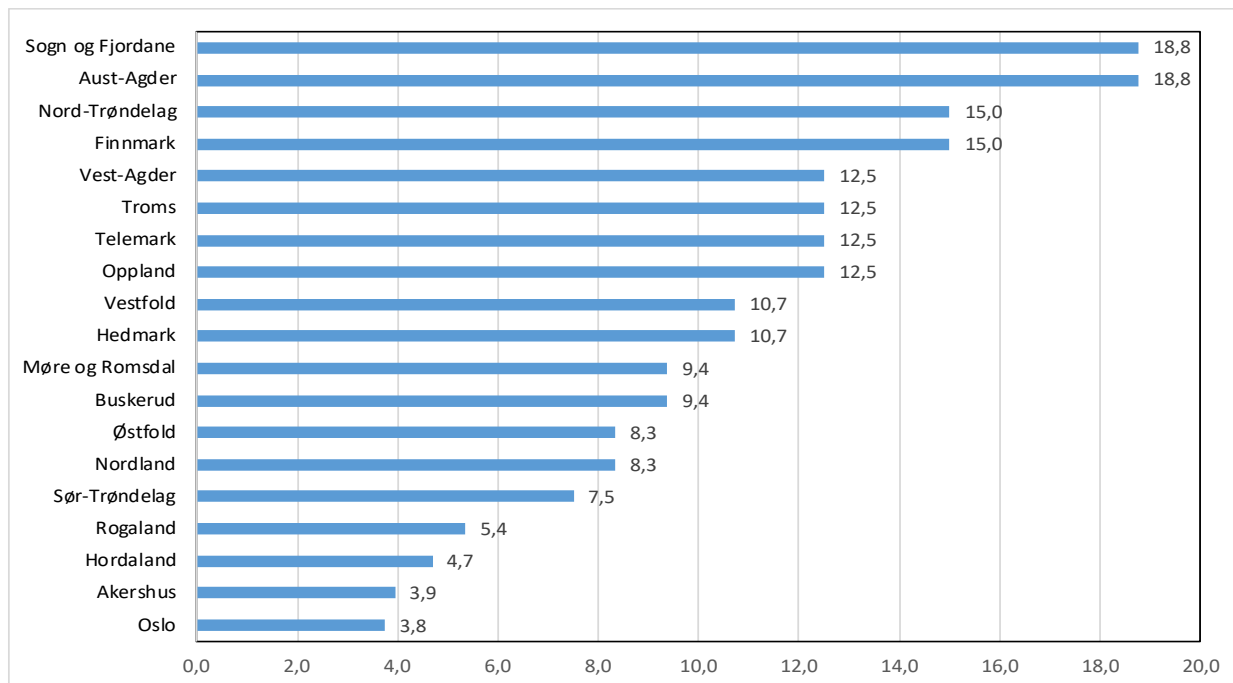


Figur 2. Minste parti som fikk mandat – 1953-2021



Det finnes teoretiske beregninger for hvor stor oppslutning et parti må ha for å bli representert. Lijphart (1997) og Taagepera (1998) har lansert formelen $75/M+1$ der M står for antall mandater i valgkretsen. I vårt tilfelle vil det tilsvare antall distriktsmandater. Figur 3 viser hvordan en slik beregning slår ut for de enkelte fylkene med det antall distriktsmandater fylkene har hatt ved valgene i 2013 og 2017.

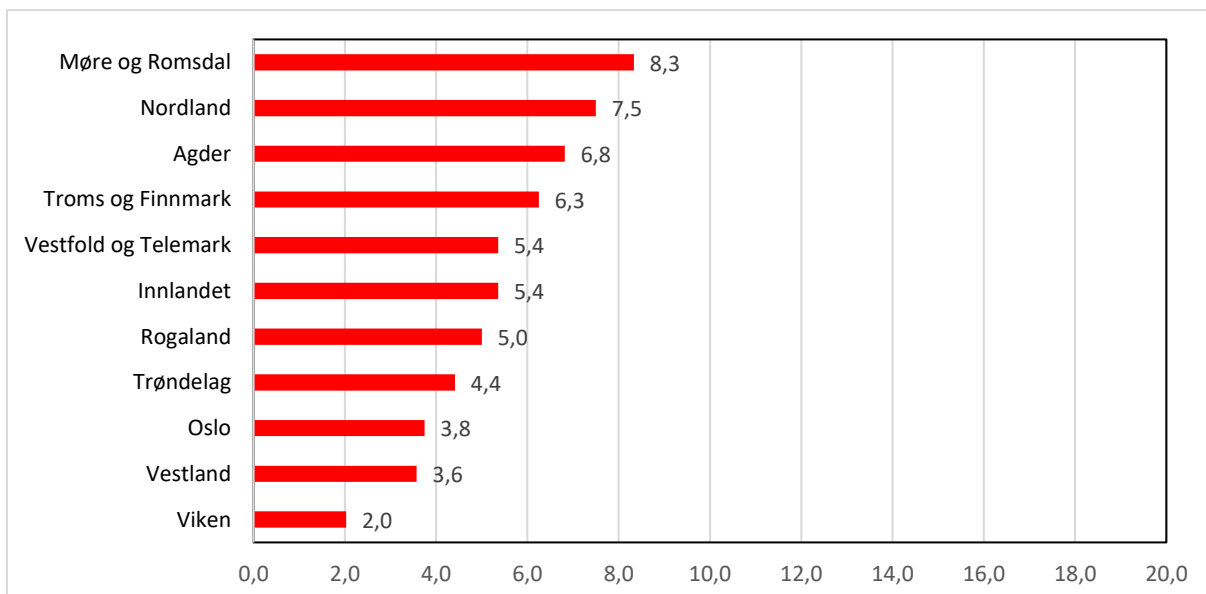
Figur 3. Minste parti som fikk mandat – teoretisk beregning basert på antall distriktsmandater i 2021



Det er interessant at fylker som er overrepresentert i forhold til sitt folketall har svært høye terskler for å få mandat.

Hva hvis valgdistriktene følger den nye regioninndelingen?

Da vil tersklene for representasjon endres ganske mye, som figur 4 viser ($75/M+1$):



X-aksen i figur 4 har samme metrikk som i de øvrige figurene, med 20 prosent som maksimum. Vi ser at den høyeste representasjonsterskelen med 11 regioner vil være 8,3 prosent (Møre og Romsdal), sammenlignet med 18,8 prosent i Sogn og Fjordane og Aust-Agder med den gamle ordningen (se figur 3). Samtidig vil den laveste terskelen nesten halveres fra 3,8 prosent (Oslo) til 2 prosent (Viken) med 11 distrikter. Det skjer med andre ord en betydelig senkning av representasjonsterskelen hvis Viken beholdes som ett valgdistrikt.

Referanser

- Lijphart, A. (1997). The Difficult Science of Electoral Systems: A Commentary on the Critique by Alberto Penadés. *Electoral Studies*, 16(1), 73-77.
- Taagepera, R. (1998). Effective Magnitude and Effective Thresholds. *Electoral Studies*, 17(4), 393-404.